

Izhaja trikrat na teden vsaki torek, četrtek in soboto.

Stane za celo leto za Ameriko (izven Chicago) \$3.00. Za Evropo \$3.50. Za Chicago \$3.50.

Issued three times a week every Tuesday, Thursday and Saturday.

Subscription for United States (except Chicago) per year \$3.00, for Europe \$3.50. For City of Chicago \$3.50.

LIST ZA SLOVENSKI NAROD + GESLO + ZA RESNICO IN PRAVICO

Sloga jači

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1916, AT POST OFFICE AT CHICAGO, ILL., UNDER THE ACT OF MARCH 3, 1879.

Gesloga tlači

ŠTEV. (No.) 94. CHICAGO, ILL., SOBOTA 12. AVGUSTA—SATURDAY, AUGUST 12, 1922. LETO (Vol.) VIII.

VODITELJI ŽELEZNIČARJEV NA SESTANKU.

Washington, D. C. 11. avgusta. — Voditelji organiziranih železničarjev so se danes sešli na posebnem sestanku, ki bo gotovo trajal par dni, predno bodo rešili važna vprašanja, ki se tičejo sedanje železničarske stavke. Glavno vprašanje, ki ga imajo za rešiti je predloga predsednika Hardinga za spravo med železniškimi družbami in stavkajočimi železničarji. Pot do sprave bi bila že skoro ugotovljena, le senioritetne - starostne - pravice delajo glavne ovire pri reševanju. Železniške družbe si jih tolmačijo po svoje in voditelji organiziranih železničarjev pa zopet po svoje.

Družba Pennsylvania železnice se je izrazila javno, da ne more priznati gotovih točk v predlagani senioritetni predlogi stavkarjev. Pravi, da za penzijo je pripravljena vstevati vsa leta vposlencev, pa če tudi zapusti vposlencev kolikokrat hoče svojo službo. Nikakor pa ne sprejeti točke, ki zahteva tudi predpravice takega vposlencev, ki bi n. pr. delal za njo 10 let. Potem pustil delo in zopet prišel nazaj čez nekoliko časa, ter da bi potem prednačil v predpravicah z onim, ki je pričel delati za družbo nekoliko pred njim, ko je on v drugič prišel nazaj. Za pokojnino so všteta taka leta, nikakor pa ne za druge predpravice, ker tak delavec je, ko začne na novo delati zopet pri družbi smatran za novince in gre na dno listine vposlencev. In, kot tak mora potem čakati boljšega mesta, ko se odpre po vrstivti delavcev pred njimi.

Seveda voditelji železničarjev pa dokazujejo drugače in trdijo, da se družbe niso držale tako, ampak, da so čestokrat grešile čez točke, ki jamčijo, delavcem gotove predpravice v senioritetnih pravicah. Družbe seveda prihajajo na dan z opravičbami, toda madeža, katerega kažejo na njih voditelji, železničarjev se ne da izbrisati kar tako. Krivi so in to naj priznajo pa bo mirna Bosna.

ANGLEŠKI KRIŽAR ZAVOZIL NA SKALE IN SE PREOBURNIL.

St. John's, N. F. 10. avgusta. — Angleški križar Releigh je zavožil na skale blizu poluotoka Belle Isle in se na mestu preobrnil. Moštvo in vsi častniki so se rešili iz na bližnjem neobljudenem brežju: Na mesto nesreče je bilo poslanih nekaj par rušilcev, ki bodo prepeljali izkrcane pomorščake ponesrečenega križarja v Halifax.

LAHKA SLANA ZADNJA JUTRA.

Utica, N. Y. 11. avgusta. — Sadjerejci po New York državi naznanjajo, da je zadnja dana jutra pala lahka slana in poškovala nekatere vrste sadja.

PRİČAKUJE SE SPRAVE.

Springfield, Ill. 11. avg. — Včeraj so baje, vse premogovne družbe po južnem Illinoisu telegrafično obvestile vse svoje superintendente in bose, da se naj takoj javijo za službo v premogorovih, katere se bo v najkrajšem času odprlo za obratovanje.

Illinoiški operatorji, ki so trdovratno vztrajali pri svojih mislih, da ne bodo šli k skupnemu pogajanju na konferenco v Cleveland, se bodo, kakor vse kaže podali in strinjali z ostalimi operatorji, kakor hitro bodo prišli do končnega sporazuma. To zlasti priča, ker so večeraj obvestili vse svoje superintendente in bose, da se naj javijo takoj za službo.

Iz Clevelanda tudi prihajajo zadovoljive vesti o pogajanjih med premogarji in operatorji. Obe stranki so že skoro zadovoljne, da se sprejme pripravljeno zahtevo unifikacij premogarjev. Predlog vsebuje pogodbo štirih držav, ki predstavljajo večino tonaže pri proizvodnji premoga. Plačilna lestvica ostane po starem, kakor je bila do 31. marca t. l. in sicer ostane v veljavi do 1. aprila 1923. Nadalje vsebuje pogodba točko, ki zahteva izvolitev takojšnjega odbora, ki bo vodil arbitražo in med tem časom pronašel glavne ovire, ki zadržuje popolni sporazum med prepirljivima strankama.

Če smemo verjeti tem zadnjim poročilom, se lahko sklepa, da bo stavka v kratkem poravnana in da bodo premogarji kmalu zaslišali parne piščale, ki jih bodo zopet povabile nazaj na delo. Dal Bog, da bi bilo!

MORGANOV ČEK "NO GOOD".

Rim, 11. avg. — Tukaj so prinesli italijanski časniki novico o Morganu, ki je hotel te dni iz Avstrije v Italijo. Ko je ravno hotel čez avstrijsko-italijansko mejo pri Brenneru, je bil ustavljen po italijanskih oblasteh, ki so zahtevale od njegovega avtomobila uvozninsko takso, kakor to predpisuje italijanske postave. Mr. Morgan je segel v žep in napisal ček za zahtevano svoto in istega nakazal na svojo banko. Toda ček so italijanski uradniki odklonili in Morgan je moral nazaj v Inomost na Tirolsko, kjer si je preskrbel potrebno svoto v gotovini, da je zamogel plačati predpisano uvozninsko takso italijanskim oblastem. Gosh! Mr. Morgan bo sedaj večel kaj so evropske "šrange!"

ŠESTDESET DETEKTIVOV STRAŽI POINCARETA.

London, 11. avgusta. — Francoski predsednik Poincare je danes najbolj zastražena oseba v Evropi in na celem svetu. Baje nad 60 detektivov ga straži noč in dan na sedanjih konferenci v Londonu.

ŠIRITE LIST EDINOST!

RAZNE NOVICE.

LISBONA POD VOJAŠKO KONTROLO.

Paris, 11. avgusta. — V Lisboni na Portugalskem je bil včeraj proglašen preki sod, ker so oblasti pričakovale revolucionarnih izbruhov. Vojaki patrolirajo po mestu. Dosedaj še ni bilo nobenega slučaja, ki bi kazal na revolucijo.

WILSONOVA ATENTATORJA OBEŠENA.

London, 11. avgusta. — Reginald Dunn in Joseph O'Sullivan, kot prijeta atentatorja, ki sta umorila angleškega poljskega maršala Henry Hughes Wilsona pred par meseci sta bila zadnji torek obsojena na smrt na vešala. Danes ob jutranjem svitu bosta plačala za svoj čin na dvorišču za Pentonville jetnišnico v Londonu.

AMERIŠKI BALUNIST NA VARNEM.

Geneva 11. avgusta. — Znani Ralph Honeywell, ki se je udeležil mednarodne balunske tekme, se je izkrcal varno na zemljo blizu mesta Tapiobiske na Ogrskem. Honeywell-a so pogrešali in so mislili, da ga je doletela kje kaka nesreča. Prevozil je približno 636 milj.

BOLJŠEVIŠKE OBLASTI OB-SODILE 16. REVOLUCIJONARJEV NA SMRT.

Moskva, 11. avgusta. — Glasom poročil so zadnji teden obsodili v Moskvi boljševiki 16 socijalnih revolucionarjev, ki so bili proti Leninovi vladi. Vsi bodo usmrčeni v najkrajšem času. Kakor razvidno, Lenin in Trocky še vedno branita svoja korita s krogli in bajoneti. Očka Zafrenik bodo prav gotovo zaklicali trikrat živijo v počast Leninu in Trockiju!

BAJONETI NE BODO KOPALI PREMOMA.

Terre Haute, Ind. 11. avgusta. — V tukajšnjem mestu so imeli predvčerajšnjim veliko parada stavkajoči premogarji in železničarji. Pri svojih demonstracijah so nosili na drogovih napise: "Puške in bajoneti Vam ne bodo kopali premoga!" Za tem so imeli velik shod, kjer so sprejeli resolucijo, s katero zahtevajo takojšnji odpoklic vojaštva in za takojšnje odstranjenje sedanjega governorja države Indiane.

POPULARNI GLEDALIŠKI IGRALEC "BILL HART" RAZPOROČEN.

Los Angeles, Cal. 11. avg. — Bill Hart znani igralec, ki je zlasti slovel v predstavah divjega zapada, je izgubil milost v očeh žene, ki ga bo sedaj tožila in zahtevala razporoko. Ko so ga prijatelji opozorili kaj namerava njegova žena je rekel: "Bog razumi današnje ženske — jaz jih ne morem!" (Dalje na 2. strani.)

IZ DELAVSKIH KROGOV.

Operatorji in voditelji premogarjev so glasom zadnjih vesti prav blizu sprave. Premogarji mehkega premoga so na konferenci zastopani 75-odstotno.

Illinoiški operatorji so danes kazali nekoliko ostrejšo zobe napram premogarjem. Izjavljajo, da bodo vstrajali pri svojih zahtevah, dokler država ne poseže vmes. So odločno proti stališču, ki ga zavzema Lewis.

Sestanek governorjev peterih severozapadnih držav ni rodil drugega rezultata, kakor, da se je sprejelo resolucijo, v kateri zahtevajo od vlade, da zaseže premogorove in iste obratuje pod svojo kontrolo.

Načelniki vlakovođij, železniških kurjačev in odpenjačev so danes razposlali noto vsem lokalom, da naj takoj zapuste delo, ako se bo rabilo vojaštvo proti stavkajočim železničarjem.

V Collinwoodu, Ohio sta bila včeraj ustreljena dva stavkokaza, ki sta stavkokazila v reparacijski delavnici New York Central železnice.

V New Yorku in v Washingtonu bodo danes zborovali voditelji organiziranih železničarjev. Na tem sestanku se bo odobrilo ali pa za vrglo predlog predsednika Hardinga za spravo železničarske stavke.

Na železniški progi Santa Fe grozijo vlakovođje in kurjači, da bodo jutri zapustili svoja mesta, ako se takoj ne odpokliče vojaštva iz Jolietu in drugih mest skozi katera teče ta proga.

V Buffalo N. Y., so se pojavili novi izgređi med stavkarji cestnih železničarjev in stavkokazi, ki jih je nastavila družba, ki lastuje cestne železnice.

IZ JUGOSLAVIJE.

Odkritje spominske plošče pisatelju dr. Janezu Mencingerju. V nedeljo 9. m. m. se je v Brodu pri Bohinjski Bistrici vršila prisrčna slavnost: odkrili so na rojstni hiši dr. Janeza Mencingerja spominsko ploščo, katero so dali njegovi rojaki na lastne stroške napraviti in vzdati. Darove, ki so prispeli iz Slovenije in ki znašajo doslej 20.000 K., so pa naložili kot dr. Janez Mencingerjevo spominsko dijaško ustanovo.

Gmctre razmere bolnih in starih duhovnikov. Prejeli smo: Pred kratkim sem obiskal bolnega, blizu 70 let starega župnika-soseda. Opešal je. Več ne more s postelje ne v cerkev, ne v šolo, ne k bolnikom. "Priatelj! Svetuj mi, kaj mi je storiti? — Kam naj se obrnem?" — me vpraša gospod. Težko vprašanje še težji odgovor! Kam naj se obrne brez sredstev — s 700 K. na mesec ne more v pokoj. — Kam? In to mož, ki je delal čez 40 let, mož iz premožne hiše doma. Naše duhovniške plače — posebno pokojnine — so evropski škandal!

Požar v bohinjski Bistrici, je 15. julija uničil dva in dvajset poslopij. Da ni šla vsa Bohinjska Bistrica, ker je veter podpiral ogenj, se je zahvaliti vsem okoliškim požarnim brambam, ki so neumorno delovale, da omejijo ogenj, kar se jim je tudi posrečilo, ko jim je pomoči še ploha prišla na pomoč. Kljub temu je škoda ogromna. Požar je izbruhnil na pošti. Vzrok menda še ni pojasnjen.

Smrtna železniška nesreča. Gluhonemi 46-letni Tomaž Pirc se je vračal domov iz Groblja v Domžale. Pirc ni zapazil, ko je šel čez železniško progo blizu Rodice, da se bliža kamniški vlak. Strój je Pirca zagrabil. Vlakovođja je vlak ustavil, toda Pirc je bil že mrtev.

DENARNE POŠILJATVE.

Vsem pošiljateljem denarja naznanjamo, da pošiljamo denar v Jugoslavijo v kronah in dinarjih, kakor tudi v ameriških dolarjih. Denar se dostavlja na najbližnjo domačo pošto prejemnika in sicer to izvršuje "LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI" s katero smo v zvezi. Kadar pošljete nam denar, vedno označite na navodilni listini, kako želite, da se denar odpošlje v kronah ali ameriških dolarjih.

Včerašnje cene so bile:

Jugoslovanskim kronam:	Italijanskim liram:
500 kron \$ 1.90	50 lir \$ 2.90
1,000 kron 3.60	100 lir 5.30
5,000 kron 17.50	500 lir 25.00
10,000 kron 34.00	1000 lir 50.00

Za pošiljatve v ameriških dolarjih smo dobili posebne cene in računamo sedaj: Od \$1.00 do \$25.00 računamo 40c. Od \$25.00 do \$50.00 računamo 75c. Od \$50.00 do \$75.00 računamo \$1.00. Od \$75.00 do \$100.00 računamo \$1.50. Za vsa nadaljna nakazila računamo po 1c in pol od vsakega dolarja.

Denar pošiljamo tudi potom kabla ali brzojava. Za vsa nadaljna navodila pišite na:

BANČNI ODDELEK "EDINOST" 1849 West 22nd Street Chicago, Ill.

EDINOST

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI.
Izhaja trikrat na teden.

Edinost Publishing Company.

1849 W. 22nd Street,

Telephone: Canal 0098.

Chicago, Ill.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Three Times a Week by
EDINOST PUBLISHING CO., 1849 West 22nd Street, Chicago, Illinois.

Entered as second-class matter October 11, 1919, at the post office at Chicago, Ill. under the Act of March 3, 1879.

Premogarska stavka.

Kar ne more se urediti premogarska stavka in se ne more. Posvetovanje za posvetovanjem, konferenca za konferenco se vrši, toda vse brez uspeha. Vlada se trudi, da bi spravila skupaj vse lastnike premogovnikov in zastopnike premogarjev, da bi se posvetovali in našli kak izhod iz tega labirinta. Pa se ji ne posreči. Razni posredovalci se trudijo, da bi spravili skupaj obe stranki, pa kar ne gre.

Pred vsem je vzrok temu to, ker se premogarji niso dobro pripravili, predno so šli na stavko. Stavka je kakor velika vojska. Kakor mora država, ki gre v boj, najprej presoditi svoje moči in ako je preslaba, da bi se mogla meriti s sovražnikom, mora si iskati in najti zaveznikov predno gre v boj.

Premogarji so lahko večeli, da je velikanska sila, proti kateri so šli v boj. Lastniki premogovnikov so ljudje brez srca, zato pa ljudje železne volje, ko se gre za njih koristi. Imajo velikansko silo v svoji organizaciji. Zato bi bili morali premogarji najti zaveznikov, ki bi jim takoj priskočili na pomoč, ako bi sami ne opravili ničesar. Toda ubogi premogarji so sedaj na stavki skoraj sami.

Zakaj so v Chicagi železničarji tako hitro izvojevali svojo popolno zmago? Zato ker so šli skupaj z železničarji nadcestne železnice. In ako bi še to ne pomagalo, govorili so že o stavki delavcev pri gazelinu.

Drugo, kar pogrešamo pri premogarski stavki je, premajhno zanimanje ostalih vrst delavstva za to stavko.

Kdor le nekoliko zasleduje razvoj te stavke, takoj lahko vidi, da se gre tukaj lastnikom premogovnikov v prvi vrsti za to, da bi razbili premogarsko unijo ali pa da bi jo vsaj oslabili. Zato se trudijo z mrzlično hitrostjo, da bi dosegli sporazum premogarjev po posameznih državah. Zato lastniki premogovnikov iz Ill. in Ind. nočejo na skupno konferenco.

Ako sedaj zmagajo kapitalisti, potem bo to jako hud udarec celemu unionizmu, ki je po zaslugi brezvestnih socijalistiških delavskih prijateljev (?), ki so zadnja leta vzeli monopol na delavsko vprašanje in v prvi vrsti na stavke, in jih seveda tudi drugo za drugo izgubljali za delavstvo, za svoj žep pa dobivali, že itak jako zrahljano. Vzeli so delavstvu zaupanje do svojih voditeljev. Kjer pa ni zaupanja do voditelja, tam je moč šla.

Zato upamo, da bo ta premogarska stavka precej zmočila vse nas delavce, da se bomo obrnili proč od tistih, ki so nas zadnja leta za nos vodili pod pretvezo rdeče zastave in nam neizmerno škodili, in da bomo iskali rešitve delavskega vprašanja samo med seboj. Če si sami ne bomo pomagali, sto Kristanov, sto Zavrtnikov, ali Zajcev nam ne bo, pa naj se še bolj ustijo. To so škrici. Kedaj je pa kak škric še imel srce za delavca ali kmeta? Pač enkrat, takrat, ko ga je skubil ali ko ga je zmerjal!

Zato je jako veselo znamenje, med delavstvom, ki nam obeta boljše prihodnost, ko se opazuje, kako trezen razum zmaguje v naših vrstah, kako obrača delavstvo hrbet prismođarijam, katere imenujejo nekateri socijalizem, ki pa je v resnici sam humbug.

VAŽEN POLITIČEN MOMENT V BOLGARIJI.

(Dalje.)

S komunisti je sklenjena "treuga Del", glavne vranglovske rovaše so poslali čez mejo, komunisti so celo zopet priredili svoj kongres v Sofiji in buržoazija je užgana. Stambolijski pa je po svojem povratku priredil kongres kmetske stranke v Sofiji, na katerem je lahko pokazal na to, da šteje stranka 150.838 članov, organiziranih v 3393 organizacijah. Ministrski predsednik je rabil zelo ostre besede in zagrozil meščanski opoziciji z uničenjem. Značilno za sedanje razmere pri naših sosedih je, da se je Stambolijski očitno obrnil proti carju, kakor se obrača proti kralju tudi opozicija v Romuniji ali venizelisti v Grčiji. To se pravi, da so politična tla na Balkanu slejkoprej zelo vroča.

Kongres se je otvoril 28. maja, je bil impozanten (udeležencev je bilo okoli 40.000) in je trajal tri dni. Razporedenje Kmetke stranke se dobro razvidi n. pr. iz sledečih programatičnih napisov v spredu: "Vsa zemlja je last obdelovalcev" — "Smrt oderuhom" — "Mi zahtevamo diktaturo kmetkega ljudstva" — "Kmetje vseh dežela, združite se" — "Naj živi kmetško združenje" — "Zahtevamo ljudsko sodstvo" — "Car caruje, a ne vlada" — "Naj živi samovlada ljudstva" — "Od Save do Črnega in Egejskega morja žive Jugoslovani" — "Naj živi antanta vseh slovanskih naro-

dov". — Kot gostje so bili navzoči bivši poljski ministrski predsednik Vitoš v imenu poljske (Kmetke) ljudske stranke, ki je v svojem pozdravu slavil bolgarsko kmetško stranko kot začetnico kmetke politične organizacije v Evropi, ter dva delegata čeških kmetov, Machata in profesor Mahnik.

V govoru ministrskega predsednika so zanimive besede, naslovljene na kralja, katerega dolžijo konspiriranja z buržoazijo in oficirji bivše armade. "Evo, kako se mi obračamo do kralja. Ti boš caroval, toda ne vladal. Ti nisi car strank, temveč delovnega ljudstva. Mi ne bomo nikoli postali palačna stranka. Toda mi ne bomo trpeli, oja bi car sledil pogubnim potom prejšnjih suverenov. Gospod, ti boš caroval tako dolgo, dokler boš imel zaupanje in zaslombo večine ljudstva, ki te bo lahko imenovala za predsednika republike, če bi hotelo. Gospod, mi ne gledamo nate kakor na suverena stare, ampak kakor na carja nove Bolgarije, ki ne pozna druge suverenitete razen ljudske." Kjer se sme še vlada tako obračati na carja, je zavest demokratizma gotovo na visoki stopinji. Zanimivo je tudi, kar je povedal Stambolijski številno navzočim kmetičam: "Vollivna pravica ženskam se bo priznala. V prvi vrsti jo dobe vdove, katerih moč se padli na boj. In so zdaj samostojne gospodinjice, da bi te vdove bile v parladu zastopane. Drugič morajo dobiti vo-

(Dalje na 3. strani.)

IZ SLOVENSКИH NASELBIN.

De Pue, Ill. — Cenjeno uredništvo: — Priloženo Vam pošljem za podaljšanje naročnine. Iz naše naselbine nimam posebnega za poročati. Z delom gre bolj počasi. Vendar sedaj je še nekako, ker se nekaj obratuje. Lansko leto pa je bilo bolj slabo, ker dolgo brezdelje je marsikaterega precej ranilo. Pred par leti do 1921, ko je tukajšna cinkovna obratovala s polno paro in ko so bile plače tudi boljše, je bilo tukaj zelo dobro za delavce, a sedaj se je izpremenilo, kakor po drugih naselbinah, tako tudi tukaj. Več rjakov je odšlo iz naše naselbine v druge kraje za delom.

Pozdrav vsem čitateljem
Vaš predplačnik.

Lyonsville, Calif. — Cenjeni urednik: — Vse zaostale številke, ki ste mi jih poslali sem na moj nov naslov sem prejel in se Vam prav lepo zahvaljujem za trud. Kot premogar, ki sem bil navajen gledati samo ta črna globoko poč zemljo po coloradskih naselbinah, se mi zdi, da se nahajam, sredi paradiza. Država Kalifornija je res čudovita dežela. Ko obiramo lepe rdeče jabolka, hruške in drugo okusno sadje se mi zdi, da se nahajam v lepi Vipavski dolini, katero je tudi Bog obdaril z isto rodovitnostjo, kakor tukajšna krasno solčno Kalifornijo.

Letošnje leto je zelo bogato obrodilo. Zlasti trta kaže izvanredno ugodno in vse kaže, da letos bo grozdje veliko ceneje, kakor zadnja leta. Torej tisti, ki so navajeni na dobro kapljico, naj le svoje barigelece pripravijo. Lahko si jih bodo napolnili, kakor letina kaže.

Slovenca ni tukaj nobenega, vsaj dosedaj še nisem slišal o nobenem, časi poprašujem tuje o njih.

Iskren pozdrav vsemu uredniškemu osebju.

Anton Ferlick.

Jerome, Somerset Co. Pa. — Častiti gospod urednik! — Prosim oprostite, da Vas nekoliko nadlegujem o svojih in tukajšnih razmerah.

Tu pa tam čitam, kakšen dopis o stavkujočih premogarjih; seveda nas je tu Slovencev zelo malo in zagledelj se nobeden ne zmeni opisati in sporočiti o razmerah v tej naselbini. Tu nas je lepo število organiziranih stavkujočih premogarjev, približno 800., kateri se bojujejo za boljši napredek, za bolj počšteno življenje svojih žena in svojih otrok.

Kapitalisti še seveda na nas močno jezijo. Z vsjo silo se trudijo uničiti našo organizacijo, začeli so že tudi operirati z tistimi nič vrednimi in nespametnimi skebi, kateri sami pod seboj jamo kopljejo, mislim, da istih je približno 175. so različne narodnosti in mislim, da je največ tistih newyorških bumsov, ko so cigarete in cigare po mestu pobirali, saj delo jim ne gre, mislim, da kompanisti imajo stršanski dobiček pri njih, ker vseh 175. komaj naloži od 8. do 12. železniških voz na dan.

Toda skebi so pod dobrim varstvom. Deputi jih varujejo vsake nesreče pred nami štrajkarji in tem oborožencem kompanisti plačujejo od \$10.00 do \$15.00 dnevno; ravno tista majnarska kara, katere nam je izvagala pred štrajkom eno tono in pol, sedaj skebom vaga 2 in pol, in kakor sem slišal ima ta kompanija en milijon dolarjev škode, pa vseeno se noče podati.

Tudi vlada jih je vesela, ker jim je poslala vojaštvo na pomoč, toda, ti vojaki jim nočejo kolna kopati, ker ne znajo z lopato in pikom delati, a z puškami pa gotovo ne bodo kolna nakopali.

Tukaj nas je mnogo bivajočih

že od 10. do 15. let, ko smo po to takozvano Hillman Coal and Coke Co. delali, sedaj smo pa po teh petnajstih letih dobili zelo krasno nagrado od iste kompanije in sicer zapodili so nas ven iz svojih poslopij iz svojih hiš pod golo nebo ravno isto nagrado sem tudi jaz dobil, deset dni "notice" ven iz njih property.

Njim se ne smilijo, ne otroci, ne oče, ne mati, ne mojih petero nedoraslih otrok, najmlajši med njimi komaj 3. mesece star. Smilijo se mi v dno srca, ko bodo sedaj brez strehe, z očetom in materjo vrženi pod golo nebo, brez vsake pomoči. Denar nam je že pošel, dolga po starih že precej; toraj brez kruha, brez obleke, brez obuvala in brez strehe. — Pa vse to še raje potrpi, kakor pa, da bi se jim postal.

Našim okradovalcem, kateri nam kruh krajejo pa kompanija lepo trita, iz štora jim novega pohištva in dobrih jedil navozijo, stanovanja jim z električno razsvetljavo razsvetljujejo, z deputiji in z vojaštvom pa na okoli obkrožajo. Za celih mojih deset let v tej preljubljeni naselbini še nikoli ni tako lušno bilo, ko ravno sedaj ko smo na stavki. Posebno pa še po noči, tukaj je samo 450. kompanijskih hiš, toda ponoči z razsvetljavo se še New York City primerjati nemore, na vsakem kolu in na vsakem hišnim vogalu je električna luč, ger na hriščku pa moderni "searchlight," kakor na primer v vojnem času, katera se vrti na vse strani in od daleč na okoli lahko sovražnika zagleda. Sami kapitalisti še ne vedo, kakšno trdnjavo bi še naredili, mislim, da bi raje do zadnjega tolarčka izdala, kakor pa nam noštenim delavcem urajo priznati in nam potem pošteno za naše delo plačali. Bodi toraj previden tudi ti dragi čitateli in nikar ne sezi po takšnih krajih, ko je tu, in vedi, da tisti zaslužek, katerega sedaj po majnabi zaslužiš, nima nobenega vspeha ne blagoslova, ker si ga meni in svojemu bratu ukradel. Potrpi še malo in vedi, da naša stranka je močnejša; in zмага v kratkem času mora priti na našo stran.

Pozdravljajoč vse čitatelje in ostajem zvesti naročnik

M. B.

Houston, Pa. — Tukaj je premirna naša dolgoletna naročnica Vaših lepih listov Mrs. Mary Potočar. Pokojna je umrla v 54. letu starosti in zapuša za seboj deset otrok, najmlajši je star 17. let. Sorodnikom izražamo naše globoko sožalje! Pokojnici pa mir in pokoj in sveti ji naj večna luč! Vsem naročnikom in v priporočamo v blagospomin in v molitev!

Delavske razmere so neizpremenjene. Stavka se nadaljuje in premogarji vstrajajo stanovito na svoji fronti. Z veliko radovednostjo pričakujemo vsi izida Clevelandške konference, na kateri se bo gotovo odločila usoda sedanje stavke. Upati je, da se bo stavka v kratkem končala v prid stavkujočih premogarjev, kajti premogarski baronje so poskusili že vse, kar se je sploh dalo, da bi omajali našo fronto. Toda pri vsem tem so imeli še vedno smolo.

Pozdrav vsem stavkarjem širom Amerike.

Poročevalec.

West Allis, Wis. — Cenjeno uredništvo: — Že dolgo časa nisem videl nobenega dopisa iz naše naselbine. Sicer res ni veliko za poročati od nas, vendar, od časa do časa, bi se pa le lahko kdo oglašil. Na društvenem polju se gibljemo vedno počasi naprej. Za prihodnjo zimsko sezono, se pripravljajo na-

ši igralci s par predstavami, ki jih bodo predstavljali v Milwaukeeh in tukaj. Ker imamo v svoji sredi dobre in izvrstne igralce, zato smo lahko prepričani, da bodo ti igralci nas zopet presenetili s svojo spretnostjo v igranju.

Delavske razmere ne morem hvalliti, ker niso preveč dobre. Brezposelnih nimamo v svoji sredi, toda zasluček je majhen, kakor povsod drugod, kakor to slišim potožiti skoro vsakega dopisnika v slovenskih listih.

Glede Edinosti, da bi postala dnevnik, kakor sem bral nedolgo v ta namen objavljen članek se tudi jaz strinjam. Nam katoličanom je potreba dnevnika in preje, kakor ga bomo dobili, toliko boljše bo za našo stvar. Zato le pogumno naprej po začrtani poti, vsak pravomisleči slovenec mora kreniti za Vami prej ali slej.

J. K.

Denver, Colo. — Naši vrli rojaki nameravajo napraviti v nedeljo popoldne in zvečer 27. avgusta, vrtno veselico v Domu slovenskih družtev. Čisti dobiček se bo uporabil deloma v korist zapuščenih otrok v starem kraju, deloma v odplačilo dolga pri domači cerkvi. *Rojaki v mestu in okolici se vabijo, da se je udeležijo v obilnem številu. Zabave bo dovolj za vsacega. Igrala bo izvrstna godba, sestojeca iz 16 oseb. Srečkane bodo tudi reči, ki so ostale od piknika v Elites Gardens.

Dne 5. avgusta se je vrnil iz stare domovine George Pavlakovich. Upamo, da bo sedaj stalno ostal med nami.

J.

Chicago, Ill. — Slovenska Trgovska in Obrtniška Zveza bode te dni inkorporirana, nakar začne faktično poslovati. Najprej namerava prevzeti naprvo reklamnega zastora na odru nove šolske dvorane. Na ta način bomo imeli Slovenski trgovci in obrtniki svoje napise veliko ceneje, kot pa če bi prevzela to kaka tuja kompanija. Kar pa je najbolj važno, je to, da bodo imeli napise na tem zastoru v prvi vrsti Slovenci; le v slučaju da ni enakega Slovenskega podjetja v Chicagi, n. pr. banke, bi se vzelo oglas od drugih.

Da pa nam boče mogoče to storiti, je pa potrebno, da se vsak Slovenski trgovec in obrtnik udeleži redne mesečne seje S. T. in O. Zveze, ki se vrši v ponedeljek, dne 14. avgusta, 1922, ob pol osmi uri zvečer, v Slovenski cerkveni dvorani, vogel 22nd Place in Lincoln Street. Vabijo se torej vsi Slovenski trgovci in obrtniki v Chicagi, posebno člani "Zveze", da se te seje udeležijo brez izjeme vsi. Mesečna je samo 25c. ODBOR.

RAZNE NOVICE.

(Nadaljevanje 1. strani.)

OROPAN V LASTNI HIŠI.

Chicago, Ill., 9. avgusta. — James Jeste trgovec z oljem je bil včeraj, ko se je vračal iz svoje trgovine ustavljen od nepoznanega bandita v veži njegove hiše. Bandit mu je pobral vso zlatino in \$1.000. v gotovini. Nato ga je še pretepel in pobegnul.

103 LETA STARA ŽENA

PRVIKRAT VOLILA.

Pine Bluff, Ark. 9. avgusta. — Tukajšna Mrs. Mary E. Limberger, ki je prekoračila že 103-tje leto, je danes prviokrat oddala na volišču svoj glas za svojega sorodnika sina od njene nečakinje, ki kandidira za neki postavodajni urad v Arkansasu.

IRSKI UPORNIKI PREREZALI KABEL ZDRUŽENIH DRŽAV.

London, 8. avgusta. — Irski uporniki so danes prerezali kabel, ki je vodil iz Waterville v Združene Države in druge evropske države. Britanske parobrodne družbe so poslale posebni apel v London, s katerim prosijo takojšnje pomoči proti upornikom.

Pismo iz Nemčije.

(od našega poročevalca).

M. Gladbach, 30. julija 1922.

Volks-Verein za katoliško Nemčijo je že dolgo časa geomirana božja pot ljudskih voditeljev, narodnih gospodarjev, sociologov in drugih raznih neznatnejših izobražencev, ki se interesirajo za socialno vprašanje iz osebnega nagnjenja, iz vseh krajev sveta, ki pridejo občudovati centralo nemških katoličanov in študirati ustroj in metode tega čudovitega društva, ki je v teku 30 let prekrasil nemški katolicizem in vrgel tudi med ostali svet nekaj novih idej na socialnem in gospodarskem polju.

Ne more biti moj namen govoriti o V. Vereinu kot takemu, še manj pa, nadrobno analizirati njegovih delovnih metod, ker V. Verein je pročukt 30-letnega neprestanega dela in le tisti bo znal točno govoriti o pomenu tega društva za razvoj katolicizma v Nemčiji, ki je z njim rasel, ki je sodeloval od prvih dni dalje na njegovem izpolnjevanju in videl kako se je sčasom vred in pod pritiskom novih potreb delokrog V. Vereina vedno bolj razširjal, dokler ni dobil tistih velikih čimenzij, ki ga značijo danes pred celim svetom in ki povzročujejo nikdar ne ponehajočo procesijo tujih narodov v to lepo in pohlevno porensko mesto.

Opozoril bi rad samo na temeljno idejo V. Vereina v kolikor spaja delovanje društva z usodo nemške države, ker na ta način bomo spoznali, da se formalne kopije Vereina prenešene v tuje države, brez te fundamentalne poteze ne morejo nikdar razviti v tej meri, kot original in ča so večidel že v naprej obojone na smrt.

Nemški kulturni boj je razdivjal strasti celega naroda, v srcih katoličanov je pa pustil globoko bol, ki se je pojavljala na zunaj v nepomirljivem sovraštvu tudi do države, ne samo do režima, ki je vodil preganjanje katoliške Cerkve. Verski vihar se je polegel, ta mržnja je ostala in veliki voditelji kulturnobojnega odpora Ketteler in Windhorst si niso prikrivali nevarnosti, ki bi se lahko izcimila iz tega sovražnega razpoloženja za obstoj enotne velike Nemčije. Iz strahu so nastali načrti, iz načrtov se je polagoma razvil program in ko se je V. Verein ustanavljal je Windthorst podčrtal to, kar imenujemo funkcionalno idejo: Nemški katoličani morajo vzljubiti državo, ki jih je preganjala, oni morajo biti prvi nosilci državne misli in jo braniti proti vsem, ki jo zanikajo.

V to svrhu najdemo na čelu Vereinovih statutih jasno dovolj povedano, da si Volks Verein za katoliško Nemčijo stavi nalogo dati nemškemu narodu državno-politično vzgojo (staatsbuergerliche Erziehung), da bo mogel voditi boj proti sovražnikom obstoječega reda.

Ker se čustva ne dajo na komando spreminjati, je treba vzgoje. In to vzgojo je hotel V. Verein nemškemu narodu dati. Ker je pa na drugi strani videl, da je edino krščanska etika zmožna ustvariti v novi Nemčiji položaj, ki bi garantiral njen obstoj, njen razvoj in njeno moč, je V. Verein postavil vzgojo na krščansko podlago.

Sedaj je imel pred seboj obširno polje za obdelati. Državljan mora imeti zdrave pojme o političnem življenju, on mora vsaj v velikih obsevih poznati narodno gospodarsko stran v življenju modernih držav, on mora imeti jasno poznanje socialnega vprašanja, ki se razveji zopet na nebroj podrejenih problemov, delavske agrarno, žensko, mladinsko itd., itd. Ako hoče torej V. Verein dati nemškemu narodu — on se nikdar ni omejil izključno le na katoličane — popolno državljansko vzgojo in tako zainteresirati v prvi vrsti nevoljne katoličane na državni misli, potem mora razviti svoje delovanje hkrati in na celi črti socialnega življenja. Rezultat izobraževalnega dela bodo zavedni državljani, ki bodo svoje znanje stavili nemški državni misli na razpolago in ji dali obeno krščansko podlago. V. Verein je na ta način pridobil za nemško državo katoličane in danes iz njih napravil naravnost nositelje državne misli. Zasluga voditeljev V. Vereina za nemško narodno edinost je torej veličanska. Ako trdimo, da je V. Verein stal v službi nemške državne misli, potem moramo pristaviti v pojasnilo, da to ne pomeni zaslonbe pruskega imperijalizma, on je samo vestno stal na straži, da se ohrani notranja državna edinost, na zunaj Volks-Verein kot tak ni imel nobenega vpliva. Učil je državljana, državo spoštovati, in v okviru tega spoštovanja mu je pokazal smernice, po katerih se naj javno življenje v državi spravi na trdnjšo podlago krščanske etike; bil je najnevarnejši nasprotnik socialdemokracije, ker je negirala ne samo obstoječi družabni red, ampak imela svoje pojme o nemški državi, bil je boj proti svobodnemiseltstvu, ker je rušil na krščastvu, ki ga je Volks-Verein hotel imeti za temelj, da na njega postavi zedinjeno in trajno nemško državo.

To je zgodovina V. Vereina pred revolucijo l. 1918. in to je osebinska lapidarnega izraza s katerim mi je sedanji prvi tajnik prelat Dr. Pieper označil smer 30-letnega delovanja: Der Volks Verein war auf die deutsche Staats idee eingestellt (V. V. je meril na nemško državno misel.)

Vrzmimo sedaj še kratek pogled na dobo po revoluciji, ki je l. 1918. strmoglavila vojaško monarhijo, ali gosposko državo (Obrigkeit Staat) kot jo imenujejo Nemci, ter dala nemškemu narodu ljudsko konstitucijo. Notranje vezi med posameznimi deli Nemčije so se pod katastrofalnim udarcem zrahljale, edinost nemške države je bila zopet enkrat ob robu prepada in možnost je bila silno velika, da nemška republika ne zgine v dvoboju, ki se je napovedoval med levico in reakcionarno desnico. Centrum je ostal v dnu monarhističen in delavske mase kršč. sindikatov se niso nikdar izrazile proti monarhiji.

O tem kritičnem trenutku je obnil V. Verein, čuvatelj nemške edinstva, pozornost nemškega naroda naše. Po njem inšpiciran je centrum dal svoj imprimatur republikanski ustavi in stopil v blok državnih strank na podlagi demokratične ljudske vlade. S centrom seveda še ni šel v srcu ves katolicizem na republikansko stran, in Bavarska se je rajši strankarsko odcepila, kot da bi priznala definitivno novi red v Nemčiji.

Volks Verein je iskal za sredstvi, ki bi bila zmožna zbuditi povsod v celi Nemčiji spoštovanje do nove ljučovlade in priznanje novega reda iz ljubezni do nemške državne misli, za sredstvi, ki bi za vedno odstranila možnost socialnih pobojev, ter tako spravila iz sveta enega najglavnejših sovražnikov državne moči.

Volks Verein je začel pridigovati torej povsod, na shodih, na zborovanjih, pri malih sestankih o potrebi obnove družinskega duha, v socialnem življenju, preciziral je svoje ideje v seriji brošurice o organiziranem in ne mehaničnem umevanju socialne družbe, katere je v stotisočih izvodih razprodal in vrgel med narod. Družba, narod, država so organska celota, posamezne dežele, stanovi, osebe to so samo udje te celote ki živijo, dokler so v zvezi z njo in dokler je celota zdrava.

Delavec in delodajalec imata še druge vezi in kadar delavec dobi za svoje delo nakazano plačo, vezi niso pretrgane, s tem je zvezana z drugim, družina z družino, po vseh se pretaka skupna družinska kri, interes enega mora biti interes drugega, škoda, ki jo trpi en ud, boli tudi vse ude.

Z gosto razpletenim omrežjem svojih odsekov ima Volks Verein pravico upati, da se mu posreči spraviti med ljudstvo nanovo zglubljeni čut skupnosti.

Torej zopet vidimo V. Verein na delu, da v krščanskem duhu služi ideji svojega naroda.

Mislil sem, da je koristno, ako se te misli izrečejo tako kot so jih izrekli možje, ki so osiveli v tem delu na Centrali.

Kaj je torej reči h mnogim posnetkom V. Vereina, ki jih srečamo na kontinentu? Ako se jim da enaka široka ideja za podlago in ako se prične s podrobnim delom, potem je upanje, ako pa stavba ostane brez preciznega cilja in ako se organizacija pričinja od zgoraj, bo kopija samo klavijatura z gluhimi strunami. Po mojem mnenju smo v Jugoslaviji v predstadiju podobne dobe, ki je na nemškem rodila spontano V. Verein. V našem kulturnem boju ne pozabimo že ločevati domovino od režima in blagoslovljamo dom, kadar vlado preklinjamo. Dajmo, ako že hočemo imeti V. Verein, njemu že fundament jugoslovansko državno misel v krščansk luči. Zato se morajo pripravljati med ljudstvom.

(Nadaljevanje s 2. strani.)

livno pravico vse samostojne ženske, ki delajo bodisi na kmetih bodisi v industriji. Razen teh dveh naslovov pa obstoja za volivno pravico samo še eden, da imajo namreč ženske otroke, pol tucata najmenj. (Veselost). To ni za smeh, kajti ta pogoj bo prisilil meščanke, ali da grejo delat ali pa da bodo imele otroke. Zdaj se potegujejo razna buržoazna ženska društva za volivno pravico, toda vprašajte, kaj te gospe delajo in videli boste, da niti ne delajo niti imajo otrok. Mi se držimo pravila čebel: čebele, ki ne delajo, se uničijo in vržejo iz panja. — Glede zunanje politike je Stambolijski izjavil, da so glavne težkoče Bolgarije premagane, da se ni bati nobenega konflikta z nikomer in da Bolgarija ni sklenila nobene pogodbe, tudi ne s sovjetsko Rusijo, kakor klevečejo nasprotniki Bolgarije (se razume: Jugoslavija, Rumunija in Grčija). — "Če pa bi nas prisilili, da storimo to, kar je nezmožno (odplačilo reparacij v ne-manjšani meri in določenih obrokih.) pa ne bomo povišali davkov, ampak bomo posegli po premoženju onih krogov, ki so zakrivilo vojno." — Sploh je napovedal Stambolijski buržoaziji boj na nož.

(Konec prihodnjic.)

DRUŠTVO SV. VIDA ŠT. 25., K. S. K. J. V CLEVELANDU, OHIO.

V društvo se sprejemajo člani od 16 do 50. leta starosti. Vi se lahko zavarujete za \$250, \$500 in \$1000 smrtnine. Društvo plačuje \$7 na teden bolniške podpore. V mladinski oddelek se sprejemajo otroci od 1.—16. leta starosti. Di zboruje vsako nedeljo v mescu v Knauzovi dvorani. Assessment se plačuje same na sebi. od 10 ure dopoldne do 4. ure popoldne. Vsa nadaljna pojasnila dobite lahko vsaki čas pri društvenih uradnikih. Predsednik John Widervol, 1153 East 51st Street.

Podpredsednik Joseph Žulič. Tajnik Ant. Fortuna, 1176 E. 61st St. Blagajnik John Melle. Zastopnik Joseph Rus, 6519 Bonna ave. Nadzorniki John Žulič, Anton Strnišič in Joseph Ponikvar. — Zastavonoša Ant. Drečnik. Dr. zdravnik Dr. J. M. Sch...

EMIL KISS, BANKIR,
133 Second Avenue,
New York, N. Y.

ZASTOPNIŠTVO

od

Slovanske banke D. D. Zagreb,
Prve Hrvatske štedionice,
Zagreb, Francoske-Srbske
Banke, Beograd, in od
njih podružnic v Ju-
goslaviji.

Izplačuje se gotovo ameri-
kanske dolarje, dinarje in kro-
ne, potom pošte in kablja.
Prodajam šifkarte za vse lini-
je. Dobimo vam rojake iz
kraja. Opravljam vsa
bančna dela. Prejema-
mo na uloge denar in
plačujemo po 4%
obresti.

PIŠITE PO CENIK.

EMIL KISS,
133 Second Avenue,
New York, N. Y.

Obiščite Trinerjevo stojnico na Chicaški razstavi.

Svečana razstava chicaškega napredka v municipalnem pristanišču bo obiskana po tisočih in tisočih naših zvestih državljanov. Slavno občinstvo opozarjamo na sekcijo C. stojnica 39—A, kjer bodo našli razstavo znane Joseph Trinerjeve družbe. Tam se bo videlo popularne izdelovaltelje Trinerjevega grenkega vina in drugih naših zanesljivih zdravil.

"Otroci so se igrali na ulici. Protestantski minister gre mimo. "Otroci, ali veste, kod se gre na pošto?"

"Da, gospod", pravi eden in mu pokaže.

V tem pa je opazil minister, da so ostali dečki pri igri kleli.

"Otroci, kleti ne smete. Ali hodite v kako nedeljsko šolo?"

"Ne, gospod," so mu odgovorili.

"Dobro pridite v mojo cerkev. Samo pet "blok" od tukaj je. Vam bom pokazal pot v nebesa?"

"Kaj?" Pot v nebesa nam boste pokazali? Saj še poti na pošto ne veste!" se odreže eden izmed porodnežev.

ŽENITNA PONUDBA!

Pozor slovenska dekleta. Želim se seznaniti s slovenskim, poštenim katoliškim dekletom od 20 do 30 let starosti srednje postave. Lépa prilika za pridno dekle.

Katero bo to zanimalo mi naj pošlje svojo sliko v pismu in svoj naslov na:

ŽENIN, F. J. K. N.
1844 Blue Island avenue.
CHICAGO, ILL.

3. IZKAZ. DOBROTVORNIH DAROV ZA MLADINSKE DOMOVE V SLOVENIJI

V Duluthu, Minn: — Preč. g. John Mc. Nicholas, škof v Duluthu, Minn. \$100.00; Mrs. Mike Spahr, 5.00; Mrs. Frank Zaitz 1.50; Farani župne cerkve sv. Elizabete v New Duluthu posebne kolekte 14. marca 1922. 23.05; Zveza presv. Srca Jezusovega v New Duluthu 10.00.

V AURORI IN BIWABIKU, MINN. Rev. John Jerše, Biwabik, Minn. 15.00; Mrs. Jakše, Aurora, Minn. 2.00; Mr. Ignac Zabukovec 1.00; Mr. Frank Barle 1.00; Mr. Matt Turk 1.00; Mr. Tony Skubic 3.00; Mrs. Matt Kostelic 5.00; Mr. Frank Derganc 20.00; Rev. John Jerše, svoto ki sta jo po Aurori nabrala Mr. Ignac Zabukovec in Mr. John Barle 46.00.

V MCKINLEY, MINN.: Nabrali, Mrs. Frances Tanko Gilbert; in Mrs. Mary Rejc Elba: — Mr. J. P. Ahlin 1.00 Mr. Alojz Žitnik 1.00. Mrs. Trast Zana 25c.; Mrs. Frances Mesoje-dec 25c.; Mrs. Fenj Jerich 25c.; Mrs. Heglar 50c.; Mrs. Minart 25c.; Mrs. Jennie Šteblaj 25c.; Mrs. Starc 25c.; Mr. Nick Filipich 50c. Skupaj \$4.50.

V ELBA, MINN. Nabrala Mrs. Angela Pregled Gilbert; Frank Indihar 25c.; Tom Včinovih 1.00; Florjan Šuštar 25c.; Martin Šuštar 1.00; Marija Bjondich 25c.; Josip Mohar 50c.; Frank Tušar 1.00; Pavel Indihar 25c.; Josip Bambich 1.00; Alojzija Košar 50c.; Mary Markovich 50c.; John Filipich 1.00; Marija Blambich 50c.; Frank Bojc 25c.; Stif Nartnik 1.00; Rudolf Marold 50c.; Jurij Bodnar 1.00; Frank Stupca 1.00; Florijan Hofnar 1.00; Jerry Maček 1.00; Mrs. Mary Kralič \$1.70; Mrs. Mary Rejc 1.00; Mrs. Mary Bitonj 1.00. Reza Kovačič 25c. Skupaj \$14.00.

NA GILBERTU, MINN.: Mr. John Miklič \$1.00; Mr. Frank Bra-dač 1.00; Mrs. Mary Muster 2.00; Mr. and Mrs. Joe Novak 2.00; Mrs. Kata. (Dalje na 4. strani.)

KADAR MISLITE NA STARI
KRAJ, MISLITE NA
SLOVENSKO BANKO

ZAKRAJŠEK & ČEŠARK

70 Ninth Ave., New York, N.Y.

Ona pošilja denar v stari kraj potom svojih lastnih direktnih zvez s pošto in zanesljivimi bankami,

prodaja parobrodne listke za ve važne linije za potovanje i Evropo in o dtam sem.

izdeluje listine za dobavo oseb iz starega kraja in druga notarska opravila.

Za nadaljna pojasnila se obrnite na zgoraj navedeni naslov.

TOČNA IN SOLIDNA
POSTREŽBA.

V VAŠO KORIST BO!

Ako se pri pošiljanju denarja v stari kraj ali kamorkoli poslužite Vašega lastnega delavskega podjetja

"BANČNEGA ODDELKA EDINOSTI"

KATERI POŠILJA DENAR V JUGOSLAVIJO IN ZASEDENO OZEMLJE, KAKOR TUDI V VSE DRUGE DRŽAVE V EVROPI, NAJHITREJE NAJBOLJ ZANESLJIVO IN PO NAJNIŽJEM DNEVNEM KURZU.

V Jugoslaviji dostavlja vse naše pošiljatve na najbližnje poštne urade prejemnikov brez vsakega odbitka.

"LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI"

NAŠE POŠILJATVE dospejo na svoje mesto najhitreje in prejemniki nimajo nikakih sitnosti pri prejetanju denarja.

DENAR dostavljamo v jugoslovanski valuti in v efektivnih ameriških dolarjih.

NAŠE NOVE ZVEZE z staro domovino nas omogočajo, da nudimo našim rojakom boljše postrežbo pri pošiljanju denarju, kakor najsi bo kjerkoli drugje.

OD SEDAJ naprej bomo pošiljateljce točno obveščali o prejemu, kakor hitro bomo dobili od Ljudske Posojilnice iz Ljubljane tozadevno obvestilo.

ZA CENE denarju glejte vedno v oglasu na prvi strani našega lista. Za vse podrobnosti in pojasnila se obrnite osebno ali pismeno na:

BANČNI ODDELEK EDINOSTI

1849 West 22nd Street, Chicago, Ill.

Rojaki podpirajte svoje lastno delavsko podjetje!

ČRTOMIR IN BOGOMILA.

Novela. — Spisala Lea Fatur.
(Dalje.)

"Molila, molila, molila! Koga molila? Je to tvoja ljubezen? Kako naj verujem, ko vem?"

Molčala je in pritisnila roke na srce; še nikdar ni bil živ človek tako mrtvaškobled... V očeh so se nabirale solze — potem je izpremenila odvažnost nežne črte, odločno je izpregovorila:

"Moja ljubezen presega meje tega sveta. Kratko je življenje — jaz ti želim pridobiti srce onkraj groba — stalno srce. Uvidel boš to, kadar ti razsvetli srce luč trdne, preproste in ponižne vere..."

"Nikdar, Helena! Kaj snuješ! Nikdar ne bom veroval."

"Molila bom tako, da bo izpolnjena moja molitev."

"Helena, ne poslušaj matere pa tudi, ne moli zame. Prestrašen od njene besede in vdano odločnega izraza, jo je hotel priviti k sebi, odpejati jo s seboj iz ponosne mrzle hiše, kjer vladajo temni maliki. Toda mati je zaklicala izza vrat: "Helena!" — Helena mu je stisnila naglo roki in ponovila: "Molila bom! Z Bogom!"

V.

Bridka razočaranja in prevare je rodila beseda gospe Svetlinove, ko je šla jasna in glasna po mestu: Ni res, da se je zaročila moja hčerka z dr. Črničem. — Dolgi obrazi upnikov, sirove, terjatve, porogljivi pogledi onih, ki so pozdravljali Nika z vnemo dan poprej, zasmeh prijateljev — so bili nasledki tiste besede. "Zdaj si pa na vrhu... Z vsem svojim doktoratom nisi vstanu premečniti stare Ljubljancanke iz njene pozicije," je očital Pepič. — "Kaj pa tvoja zaročenka?" so povpraševali po kavarnah, po cestah, kjerkoli se je pokazal. Vsa Ljubljana, licemerska in hinavska, se je izpremenila v zasmeh, ki se je rezal iz vsake hiše, izza vsakega opla. Hahaha! Slavni naš pisatelj! Spiši zdaj elegijo na svoje dolge, ogiblji se upnikov! — Kratko te je odslovila, kaj, Niko? — "Ne rečem — ako bi izpremenili svoje nazore." — Ženska, zabita in okorna, ne, ti ne veš, kaj govoriš! Svoje nazore? Radi tvoje hiše? ... Bila bi rekla, da... Še žal ti bo. Bila bi mi sledila, Helena! Bila bi mi dala upanja — in polagoma bi me pridobila. Četudi ne bi postal pobožnjak — branil ne bi tebi, Helena, čutiti in moliti po svoje. Tako pa naj bo vse k vragu, vse proketo! —

Ha! Ropot v veži... Roka, ki je v zadregi, trka na kuhinjska vrata. Vzklik... potem tiho šepetanje... Gotovo zopet kak upnik. In uboga mati ga prosi, šepče, da bi ne slišal sin. Dvignil se je Niko v postelji in poslušal, grizel si je usta ob materini tožbo:

"Kako je, gospodična?! Usmili se Bogu! Bojim se, da se mu ne zmeša. Tako je iz sebe... Saj sem mu dejala: Delaj! Nikdar ti ne da ona bogatinka svoje hčere. A kaj je njemu moja beseda? Zdaj vidi in čuti, a čutim tudi jaz... Sram me je stopiti iz veže. Dokler se je govorilo, da dobi Niko bogato Svetlinovo, so se mi odkrivali mešarji in trgovci: Gospa Črnička, želite še kaj? — Branjevke so me vabile, znanke so me ustavljale... Zdaj pa se mi posmehujejo po trgu: 'No, Črnička, kdaj dobite bogato nevesto? Tisočaki, da! Gleda naj rajši Vaš fant, da dobi pridno dekle, ki bo znalo kaj zaslužiti...' In trgovci in mesar me opominjata pred ljudmi: 'Ne pozabite, Črnička!' A jaz, jaz hitim, da se izgubim med ljudmi; zdi se mi, da sem hučodelnica... In vse to morda zato, ker je moj sin — pisatelj... Da je težak, tovarniški delavec... Oh!"

V solzah je zamrl materin šepet. Nekdo je tolažil, prigovarjal. Niku se je zdelo, da boža rahla roka materino solzno lice. Ujel in razumel pa je samo besede: "Tu za prvo silo... Obrnite se vselej do nas... Helena je ubožica... Le njemu ne pravite, njega ne vprašajte. Samo molite zanj, da se umiri."

"Jezus! Gospodična!" To je bil materin vzklik. Nagel korak je hitel po veži, vrata so se zaprla. — Niko se zgrudi na blazino. Kdo je bil tu? Nekdo, poslan od Helene? Toda ne! Ona ima srce samo za svojo mater, ima ljubezen samo za svojega Boga. Kdo bi bil tedaj? Haha! Hvaležni narod ne pusti, da pritiska beda na njegovega pisatelja, hvaležni narod pričakuje še mnogo od njega. Ali za katero neznan osebo se je skrila narodova hvaležnost, kdo hoče pomagati pisatelju tako na skrivaj? Mislil je Niko, a ni domislil. Vzbudila se je v njem samo sumnja, da hočejo izrabiti njegovo sedanje duševno stanje. Da ga hočejo prestvariti v zasmeh svetohlinskih duš, v zaničevanje tovarišev, njemu samemu v poniževanje. Ne, Helena, ne! Ti boš prišla k meni, ti! Preverjena, ponižana! O Helena! Še sem močan, dasi si me zapusti-

la. Se nisem izgrešil poti slave. To, kar je bilo v meni zadržanega po usmiljenju in previdnosti, to naj bruhne zdaj na dan in naj požre vse vas, licemernike, nazadnjake, malikovalce! Čeprav je morda še prezgodaj! Helena! Ločena od mene na veke... Ne uklone se izobražen, svobodno misleč umetnik. Ne podkupite ga s svojimi dotami in podporami. Ne, pri vseh vragih ne! Kdorkoli je bil — Niko mu bo vrgel oni denar z obrestmi vred pred noge. Iz jeze porojeno izide med Slovenci njegovo delo, ki bo učinkovalo kakor še nobeno... Proč s Kristusom! V revolucijo spravimo duhove! Svobodna naj postane misel vsakega Slovenca, vsakega Slovana. Samo tako nam zasine naš veliki dan združenja. Vera je, ki loči Zpad in Jutro. Ni zedinjenja, dokler teži ta v Rim, oni v Carigrad. Zato, bratje, odvrzimo vse to in sijajna bo moč združenega slovanstva. Helena! Kam hitiš, bela podoba sanj? Greš?... Naj zapade vse poginu in prokletstvu! Sladko bomo spali, ko naš ne bo budil več zvon. Ne obujal misel na smrt, sodbo, vstajenje. — Kristus, kralj vseh časov in src, je rekla ona. Kako dolgo še? Podrl se bo prestol umišljenega Vladařja vekov, svoboda bo zakraljevala, kjer kraljuje zdaj strah. Novi evangelij, novi dan! — Kar ni hotel poprej, to hoče zdaj, in hvaležen bo narod nosilec svetlobe, po vsem svetu pojde Nikovo ime — jokala bo Helena. Neumen je bil tedaj, na Dunaju, ko je odklonil ponudbo žida založnika. Tedaj... Hodil je Niko, mladi pisatelj v izpranem plašču, v kratkih hlačah, glavo polno svet presnavljajočih misli. Ustavila so ga visoka okna knjižarne, čigar lastnik, rejeni žid, je hodil na široko po trotoarju, ogledujoč svojo izložbo, računajoč o dobičku, ki mu ga prinesejo živobarvno natisnjena imena najnovejših spisov. Dolgo je stal Niko pred oknom, cenil in ocenil: Velika literatura velikega naroda. Da jo precediš skoz sito slovenskega estetika in kritika — kaj bi ostalo priporočljivo in dobro? Vse opozlo in brezversko. A vse se čita, vse se prebavi, vse prenese v dejanje. Zato široka vest, lahko življenje! Kdo vprašuje po globokih mislih? In pisatelj bogati. Ne trpi pomanjkanja kakor slovenski idealist, ki dela iz ljubezni, ki hoče buditi svoj mali narod na velika dela, ki hoče učiti ne zabavati.

Stal je Niko tam in razmišljal. Debela roka ga je potrepala po rami, zalit glas iz zalitega vratu ga je nagovoril: "Zakaj tako zamišljen, gospod doktor? Zdi se mi, da sva se že videla. Kaj niste spisali podlistek za Veliki dnevnik? — Veste kaj, oni članek ni bil slab. Vi imate živahan slog. Nimam nič zoper to, če hočete pomnožiti to zbirko tu." "Ne mislim na to," je izjavil presenečen Niko. "Slovenču je prva dolžnost pisati v lastnem jeziku, za lastni narod. Dovolj nas je bilo in nas je, ki množimo kapital tuje kulture."

"A! Vi ste tedaj sin naroda, o katerem se pred kratkim ni vedel nihče ničesar, ki pa zastopa sedaj tako krepko svojo individualnost v umetnosti in politiki? Vi hočete delati samo za svoj narod? — A Vaš plašč je izpran, Vaše hlače se cefrajo. Zdi se, da ne priznava vaš narod Vašega truda..."

Ironičen nasmeh je zazibal tolsta lica založnika. Niko je zardel. Naglo je govoril, pojasnjeval... Žid je poslušal in kimal: "Vi ste idealist in nikdar se ne bo zboljšal Vaš gmotni položaj, če se ne otresete narodne sentimentalnosti. No. Meni dopade Vaš slog. Vaša razumnost. Vidim, da spoznavate, da je vsega zla v vaši domovini krijo samo nazadnjaško mračnijaštvo, stari predsodki. Stopite, prijatelj, v moj kontor, pomeniva se odkrito."

Michael Železnikar

JAVNI NOTAR V URADU "EDINOSTI".

Izdeluje vsa NOTARSKA DELA kakor "affidavite", pooblastila, kupne pogodbe za tu in stari kraj.

1849 West 22nd Street,

Chicago, Ill.

GOSPODINJE POZOR!

Pravkar smo prejeli nekaj knjig

VARČNA KUCHARICA.

To knjigo je sestavila za Slovenske kuharice MARIJA REMEC.

Knjiga je zelo velike važnosti za kuharice, ker pove kako se z malimi stroški naredi umetna in okusna jedila.

Knjiga je trdo vezana in stane 95c.

Ker jih je v zalogi le omejeno število, pišite po njo takoj na:

"AVE MARIA",

1849 West 22nd Street,

Chicago, Ill.

BREZ UCITELJA

se naučite angleškega jezika sami ako si kupite

SLOVENSKO-ANGLEŠKO SLOVNIČO

katera obsega:

Prvi del: Glasoslovje.

Drugi del: Obliskoslovje.

Tretji del: Vaje.

Četrti del: Pogovori iz vsakdanjega življenja.

Peti del: Slovenski-Angleški Besednjak.

Šesti del: Vprašanja in odgovori, ki jih mora znati ko prosi za državljanski papir.

V besednjaku je natančno pojasneno, kako se pišejo angleške besede in kako se jih mora pravilno izgovarjati. Iz te knjige se lahko vsak nauči angleškega jezika brez vsakega učitelja.

Knjiga je trdo vezana in ima 250 strani. Cena s poštnino samo 90c.

AVE MARIA,

1849 West 22nd Street,

Chicago, Ill.

Prepričajte se!

Da mi resnično izdelujemo najkrasnejše ženitovniške slike.

Da imamo na razpolago za slikanje najlepše pozicije. Da izdelujemo vsa dela točno in po najzmernejših cenah.

Vsem se priporočam.

Němeček

FOTOGRAFIST

1439 W. 18th St., cor. Albert, Chicago, Ill.

Phone: Canal 2534.

(Nadaljevanje s 3. strani.)

rina Ravnikar 5.00; Mrs. Frank Grebenc 1.50; Mrs. Andrew Zagor 30c.; Mr. Louis Verbič 2.00; Mrs. Frank Kne 50c.; Mr. John Ocepik 1.00; Mr. and Mrs. Blaž Kern 1.00; Mrs. John Drešar 50c.; Mrs. John Omerza 1.00; Mrs. Helen Samsa 2.00; Mrs. Angela Samsa 50c.; Mr. Jožef Samsa 2.00; Mr. Joseph Curley 1.00; Mr. Frank Peterel 2.00; Mrs. Joe Kern 2.00; Mr. Jean Gašperlin 1.00; Mrs. Mesar Zdu 2.00; Mrs. Jakob Korpi 50c.; Mr. Frank Intihar 2.00; Mr. Anton Cvek 2.00; Mrs. Charles Stupca 50c.; Mrs. John Jakel 2.00; Mrs. John Drešar 2.00; Mrs. Anton Intihar 2.00; Mr. Antony Intihar 2.00; Mr. Anton Arčul 3.00; Mr. Frank Spenko 1.00; Mr. Frank Kolar 3.00; Mr. John Ravnikar 5.00; Mr. Joe Kolar 1.00; Mr. John Zupančič 1.00; Miss Barbara Matejkovič 10.00; Mrs. Frank Grahek (Lrahek) 2.00; Mrs. George Kobi 10.00; Mrs. Murphy, Pat, 20.00; Mr. Alired Hoel, First National Bank 10.00; Mr. Mike Kraker 50.00; Miss Julia Maček 5.00; Miss Anna Grahek 1.00; Mrs. Mary Černoff 2.00; Mr. John Slavich 2.00; Mrs. Frank Božič 3.00; Mr. Joe Pakj 1.00; Mrs. Fani Praznik 50c.; Mrs. Frank Borovčan 1.00; Mrs. John Knaus 1.00; Mrs. Leo Arčul 1.00; Mrs. Louis Klancher 1.00; Mr. Frank Frkul 50c.; Mr. Mike Zalokar 1.00; Mr. Tone Burgar 25c.; Mr. Jack Omerza 1.00; Mrs. Anton Bojc 1.00; Mr. Joe Sušnik 50c.; Mr. Matt Majerle 50c.; Mr. Martin Godich 1.00; Mrs. Agnes Križan 1.00; Mr. Lovrenc Zavrl 1.00; Mrs. Anton Kobal 25c.; Mr. Anton Erjavac 1.00; Mr. Peter Gosgrove 2.00; Mr. Joe Vergat 1.00; Lions Club Gilbert zbrali pri večerji 8-3. 22. 22.00; Mrs. Frances Lužar 1.00; Mr. Anton Pirš 1.00; Mrs. Mary Kopiarovich 1.00; Mrs. John and Frank Vranek 2.00; Mrs. Josephine Stefančič 1.00; Mrs. Paul Bjančič 75c.; Mrs. Frances Gruden 50c.; Mrs. Tone Šukle 1.00; Mr. Rudolf Morin 50c.; Mr. Paul Starčevič 1.00; Mrs. Mary Kaučič 1.00; Mrs. Mary Maček 1.00; Mr. Leo Kukar 5.00; Mr. Matt Marolt 5.00; Mr. Rudolf Shuštarčič 3.25; Mrs. Joe Lopp 3.00; Mrs. John Štebe 1.00; Mrs. Tony Campa 1.00; Mr. August Verbič 1.00; Mr. Joe Babich Sen. 1.00; Mrs. Teresa Babič 2.00; Mr. Anton Rohtel 1.00; Mrs. Anthony Gauš 1.00; Mr. Jernej Perme 1.00; Mr. Mike Šterk 1.00; Mr. John Fait 1.00; Mr. John Koritnik 1.00; Mrs. Louis Prosen 1.00; Mr. Matt Perme 1.00; Mr. John Keru 2.00; Mr. Anton Zilokar 2.00; Mrs. Katherine Mestnik 1.00; Mr. Frank Jurčič 1.00; Mr. Frank Učar 1.00; Mr. Peter Maček 1.00; Mr. Joe Potočnik 1.00; Mr. John Francelj 5.00; Mr. Mike Sterniša 1.00; Mr. Joe Moren 1.00; Mr. Frank Rogina 50c.; Mrs. Andrew Zupanc 50c.; Mr. Andrew Barlej 1.00; Mr. Frank Lapp 1.00; Mr. Frank Zgajner 10c.; Mr. Anton Kušan 50c.; Mr. Martin Božič 50c.; Mr. John Zalar 1.00; Mr. Mike Lapp 3.00; Mr. John Praznik 10.00; Mr. Louis Starič 1.00; Mr. Joe Brula 50c.; Mr. John Biendic 50c.; Mr. Joe Morin 1.00; Rev. Matt Bilban, župnik 50.00; Miss Magdalene Feyerčisen 5.00; Mr. Tony Lopp 17.50.

Mrs. Pauline Lopp nabrala na nabiralno polo: —

Frank Press 50c.; Nikolaj Naračič 50c.; Josef Tomšič 2.00; Frank Vibič 50c.; Anton Urich 1.00; John Peterel 1.00; Joe Germ 1.00; Mrs. Frank Indihar 1.00. Skupaj \$7.50.

Zupljani cerkve sv. Jožefa misijonarju Rev. S. Zamjenu, o priliki sv. misijona na Gilbertu \$156.00; Gilbertska slovenska dekleta čisti prebitek velike zabavne prireditve za Mladinske dbmove 9. julija 1922. \$403.72. Skupaj na Gilbertu, Minn. \$930.87.

Skupaj izkaz \$1186.52.

SRČNO BOG PLAČAJ!

OPOMBA: Ako je kje kaka izpustitev ali pomota v darovanih svotah, uljudno prosim, da javite na naslov: Dr. Zamjen, Sr.; 450 Pine St., Bridgeport, Conn.

ON JE PRAVILNO RAZSODIL.

Josh Billings je pravilno razsodil, ko je dejal: "Izkušnja je prava šola, kjer človek spozna, kako neumen je bil ves čas." Veliko ljudi trpi vsled splošne oslabelosti in ne vedo, da je glavni vzrok vsega tega trpljenja nepravilno odvajanje. Končno so poskusili Trinerjevo grenko vino in potem — njim pridejo na misel Billingsove besede. Dobroznani in slavni zdravnik je pred kratkem napisal v enem svojem članku: "Zdelo se bo mnogim ljudem skoro nemogoče ali celo smešno, da je pravilno odvajanje eno glavnih podlag za vzdržanje življenske energije. Sicer pa je fakt, da 75 odstotkov ljudi trpi več ali manj vsled zaprtnice." Trinerjevo grenko vino je zelo zanesljivo zdravilo za take slučaje. Njega vsebina s cascero sagrađo v načelu vam uredi vaše zaprtje, pomaga prebavi in izboljša slast do jedil. Vsled tega je toraj najboljšee "poletno" zdravilo, ker slaba prebava ogreva kri. Vaš lekarnar ali trgovec z zdravili vam gotovo postreže s temi izvrstnimi Trinerjevimi zdravilnimi zmesi.